

DOMOVINA

Udijanska Licealna
Knjižnica Ljubljana

Upravištvu „Domovina“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovina“, Blekičeva cesta 18, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročni: 15—

Za izenačenje neposrednih davkov

Naša Narodna skupščina dela. V doglednem času bomo imeli celo vrsto važnih in koristnih novih zakonov, tako zakon o kmetijskih posojilih, Invalidski zakon, zakon o državnih obrtnih banki in druge. Tudi izenačenje davkov se pripravlja in se proučujejo sedaj pripombe gospodarskih činiteljev na zadevni izdelani načrt.

Izenačenje neposrednih davkov po vsej državi bo odpravilo davčne krivice, ki so se tako zlorabljale od strank, ki jim je red v državi trn v peti. Vsi vemo, da so danes davki po pokrajinah tako različni zaradi tega, ker se plačujejo v raznih pokrajinah po njihovih predpovednih starih predpisih. Tako plačujemo Slovenci razmeroma večje davke kakor Hrvati in Srbi, ki imajo milejše predpise. Vendar je seveda laž, da n. pr. Srbi plačujejo prav neznatne davke, kar se čuje pogostokrat na deželi od ljudi, ki so jih iz hudobne demagogije nalagali klerikalci, dasi ko baš ti največ krivi, da so se pred leti davki povišali in da še danes nimamo izenačenih davčnih bremen.

Izenačenje davkov ne gre sicer tako hitro, ker je za tak zakon potrebno najtemeljitejše delo, vendar bi že moralo biti danes izvršeno, ko bi baš klerikalci in njihovi zavezniki ne motili dela v Narodni skupščini in ne povzročili toliko vladnih kriz izza prevrata zaradi praznih avtonomističnih in separatističnih teženj. Klerikalcem je bila vedno brezpomembna avtonomija prvo, a druge ljudstvu koristne in potrebne zadeve so puščali v ozadju. Saj je njihovo časopisje skoro vedno pisarilo le o avtonomiji, zapostavljanju Slovencev, celo o republiki, o pr. ranjanju vere in podobnem, kar je ali brezpomembno ali pa lažnivo, toda kdaj ste čuli, da bi klerikalci, ki tvorijo ogromno večino zastopstva Slovencev v Narodni skupščini, res z vso odločnostjo pritiskali na to, da se z izenačenjem davkov po vsej državi odpravi nepravilna večja davčna obremenitev Slovencev? Šele slovenski demokrat dr. Žerjav, ki ne izgubi z vidika koristi Slovencev, je dosegel, da se je začelo z resnostjo proučevati vprašanje davčnega izenačenja v vsej državi.

Vlada Narodnega bloka bo to delo tudi dovršila, ako ne nastopi kakšna ponovna vladna kriza, ki bi mogla zopet zavleči vso zadevo.

Naša zahteva je, da se čimprej izvede davčno izenačenje, ki bo v mnogočem omililo dosedanje težke obremenitve, ki jih naš kmet občuti tem težje, ker leni ni bila baš ugodna letina. Zlasti je potrebno temeljite preureditve pobiranje dohodninskega davka. Tu se dogaja največ krivic, kajti dogode se primeri, da plača včasih revnejši kmet ali obrtnik večjo dohodnino kakor bogatejši. Temu je kriv samo sistem, kako se ta davek predpisuje. S takimi krivicami se opravičeno poraja nezadovoljnost, ki pa se krivično obrača proti državi ali mogoče proti stran-

kam v vladi. Ako se glavni zastopniki Slovencev v Narodni skupščini klerikalci ne pobrigajo resno za to, da se državne dajatve povsod izenačijo in se zadevni predpisi izboljšajo, ali celo ovirajo tako delo, ne more biti drugače. Večino glasov je Slovenija vedno

dala klerikalcem, zato se naj ne pritožuje, da se je za nas tako važna zadeva tako počasi reševala in da je šele sedanja vlada radikalov in samostojnih demokratov vzela to vprašanje resno v roke. Naša želja je, da obdrži sedanja vlada zadostno večino, ki bi ji omogočila, da se končno uredi z zakonom naše najporečnejše vprašanje, ki težko zadeva vse slovensko gospodarstvo.

Gibanje SDS v mariborski oblasti

V četrtek 21. maja se je vršil občni zbor krajevne organizacije SDS v Cankovi (Prekmurje). Za predsednika je bil izvoljen g. Janez Bagola, za podpredsednika župan g. Matija Kočar iz Skakovec.

V nedeljo 24. maja se je vršil v Murski Soboti nad pričakovanje dobro obiskan občni zbor srezke organizacije, na katerem je zastopalo 42 delegatov vseh 10 obstoječih krajevnih organizacij in tudi vse kraje, kjer organizacije trenutno še ne obstajajo. Srezko organizacijo ljutomersko je zastopal njen podpredsednik g. Cmrekar iz Veržaja. Po podanih poročilih je bil izvoljen predsednikom srezke organizacije g. notar Anton Koder. O raznih gospodarskih in drugih vprašanjih sreza se je razvila obširna razprava ter so bile sprejete razne resolucije.

Istega dne se je vršil tudi občni zbor srezke organizacije v Konjicah, ki je bil tudi jako dobro obiskan. Tudi tu so bile sklenjene razne resolucije

in napravljen je bil tudi načrt za nadaljnjo izpolnitev organizacije v srezu.

V Sladkem vrhu (srez Maribor levi breg) pa se je vršilo zborovanje tamošnje podružnice Samostojne strokovne delavske Unije, katero je bilo posvečeno izključno delavskim razmeram v tovarni ter so bili storjeni primerni sklepi.

V sredo 27. maja se je vršil lepo obiskan občni zbor krajevne organizacije v Ormožu.

V nedeljo 7. junija bo občni zbor krajevne organizacije v Ivanjkoveh, občni zbor srezke organizacije v Celju in ustanovitev organizacije v Lajterspergu pri Mariboru.

20. in 21. junija pa se vrši redna letna skupščina oblastne organizacije SDS, in sicer v soboto 20. junija ob 20. uri zbor delegatov, v nedeljo 21. junija dopoldne pa oblastni strankin zbor. Vse p. n. krajevne organizacije ter poverjeničstva opozarjamo na to, da dobijo te dni okrožnice z natančnimi navodili.

Politični pregled

V našem političnem življenju zadnje dni ni bilo nikakih posebnih dogodkov. Delo se vrši v redu naprej. Skupščinski odbori razpravljajo o raznih zakonskih osnutkih, kakor o osnovnih šolah, o državnih obrtnih banki, o tisku. V Narodni skupščini pa

se zaključuje debata o kmetijskih posojilih in bo ta zakon torej skoro stopil v veljavo. S tem zakonom prikazuje Narodni blok, da ne pozablja na naš najvažnejši in najštevilnejši stan v državi, to je kmetijski. Tako bo našemu kmetu s strani države pomagano v stiski, da bo lahko dobil ceneno posojilo, kadar ga bo potreboval.

Radičevci se še vedno ponujajo radikalom, da bi jih vzeli v vlado. Te dni je ponovno sprejel Pašić Pavla Radiča

ter se razgovarjal z njim. Kakor se zatrjuje, je Pavle Radič obljubil vse, kar je Pašić zahteval. Pašić je Pavla Radiča poslušal, a mu ni dal nikakega odgovora. Vidi se, da Pašić še ne zaupa radičevski spokornitvi. Hrvatsko časopisje že vedno bolj priznava, da bi bila mogoča koalicija radičevcev ne samo z radikali, temveč obenem s samostojnimi demokrati. Sicer pa je danes v tem pogledu položaj še nerazčiščen in je še vprašanje, kako, kdaj in pod kakšnimi pogoji bi mogli priti radičevci v vlado.

Pri naših nemirnih sosedih Bolgarih še vedno ni miru.

Preiskave in aretacije v Sofiji

se nadaljujejo in je bilo prijetih te dni, kakor se poroča, znova več sto osumljencev, ki da so baje v zvezi z atentatom v cerkvi Sv. Nedelje ter so pripravljali komunistični prevrat.

Italijanska lira je zadnje tedne močno padala, kar se je spravljalo v zvezo s špekulacijo, deloma pa s slabim gospodarskim stanjem Italije. Čim pa je italijanski finančni minister De Stefani na seji poslanske zbornice v svojem ekspezeju izjavil med drugim, da dobi italijanska vlada ameriško posojilo v znesku 50 milijonov dolarjev, se je italijanska valuta močno popravila na vseh zunanjih borzah. Posojilo dobe italijanske novčanične banke ter ga uporabijo baš za izboljšanje valute. Seveda še to posojilo najbrže ni tako sigurno, kakor je to povedal finančni minister, in je verjetno, da je ta vest razširjena z namenom, da se za enkrat zaustavi padanje lire, ki je povzročalo že težke skrbi Italiji.

Ker Nemčija ne kaže baš najmiroljubnejših namenov, je poslaniška konferenca sestavila

razorožitveno noto,

ki precej odločno zahteva od Nemčije, da

opusti oboroževanje. Nota bo nemški vladi dostavljena najbrž danes.

Ruski boljševiki tudi ne mirujejo. Te dni je prišlo

na Kitajskem do boljševiških izgrede, ki so jih zanetili boljševiški emisarji v Šangaju proti tujcem Japoncem in Evropejcem. Prišlo je do krvavih spopadov in do uničenja evropskih trgovin. V pristanišču zasidrane vojne ladje so dobile nalog, da izkrcajo mornarje za varstvo Evropejcev. Boljševiške izgrede tudi kitajsko vojaštvo. Nemiri lahko zavzamejo resnejše oblike in dovedejo do odločnega posredovanja s strani evropskih držav.

DOPISI

JEŽICA PRI LJUBLJANI. V nedeljo 14. t. m. ob 4. uri popoldne ima tukajšnji Sokol veliko javno telovadbo na vrtu pri Jančetu v Stožicah. Sodeluje Sokol iz Št. Vida. Telovadni nastop bo izredno lep in nastopajo na njem vsi telovadni oddelki s popolnoma novimi točkami. Razen vaj članov v skupinah in ženskega naraščaja so vse ostale točke delo šentvidskega načelnika br. Dequata. Prireditev bo pokazala plodove složnega skupnega sokolskega dela v Št. Vidu in na Ježici. Tudi zabave bo dovolj, saj sodelujeta izvrstni salonski orkester in tamburaški zbor iz Št. Vida. Torej, prijatelji Sokolstva, 14. junija vsi k Jančetu na Ježico! Zdravo!

JEŽICA PRI LJUBLJANI. Nas naprednjake zmerjajo samostojneži prav radi z žerjavovci, kar pa nam glede na zasluge dr. Žerjava za našo stvar ni v sramoto. Klerikalci, med temi tudi častiti g. župnik, pa nas radi počaste s psovko brezverci, liberalci. In vendar nas tudi to ne razburja. Nasprotno, baš zmerjanje z brezverci nas pogosto privede do razgovora o tej stvari, in seveda do zaključka, da je vera ena, zloraba vere, čemur pravimo klerikalizem, pa čisto druga stvar. Naše načelo je, da ostani vera čista in pristna ter tako sposobna, da se z njo oplemeni življenje vsega naroda, ne pa, da izgleda vera le kot dober

»kšeft« za nekaj maziljenih ljudi. Ljudstvo samo dosti više ceni pravo krščansko življenje kakor pa znane pojave terecijanstva in cerkvene parodnosti, ki so tako zelo pogosti pri tistih, o katerih se piše in govori, da so najboljši in patentirani katoliki. Mislim namreč na klerikalce. Našega upnika, ki toliko da na svoje krščanske može, bodo ti tudi počasi zbrihtali. V nedeljo so na pr. klerikalni občinski odborniki glasovali proti temu, da se prispeva za farno cerkev k nekim njenim stroškom, dočim so Sokoli, tako zvani brezverci in žerjavovci šli župnišču popolnoma na roko. In na neki seji električnega odbora so bili krščanski može-odborniki z vso silo proti temu, da bi se dali pri novem omrežju cerkvi in župnišču električni tok in deleži pod istimi ugodnimi pogoji, pod katerimi ji je to dajal do sedaj žerjavovec Hvastja. Tu se špeglejte, gospodje klerikalci. Mi bi se ne čudili, da zdaj s svojim župnikom tako ravnate, če bi mogli verjeti, da tako delate iz oziroma do ljudstva ali zaradi koristi občine. Toda Vi se zelo neradi brigate za občine korist, saj ste župniku nagajali zlasti tisti, ki Vas je moral šele g. veliki župan prisiliti, da delate občini v korist. S tega stališča mi tako zvani brezverci naprednjaki obojamo nastop tako zvanih krščanskih može proti potrebam cerkve. Sodeč po načinu volilnega boja smo mislili, da se bo vseh 15 klerikalnih odbornikov bodlo predvsem z Orjunaši, a vidimo, da napadejo celo tistega, ki jih je do zdaj še vedno samo blagoslovljal. O tem bomo pisali še z druge strani. — J. K.

HOTEDRSICA. Naše prostovoljno gasilno društvo pač ne bi moglo lepše proslaviti svoje 20letnice kakor s tem, da bo otvorilo letos 28. junija Gasilski dom, ki bo v kratkem izgotovljen. Sedaj, ko se polagoma odstranjuje oder za odrom in se izluščuje stavba, vidimo, da so bila dela izročena spretnim rokam. Zidarska dela je izvršil g. Franc Slabe iz Žibersč, tesarska tov. Ivan Menart, mizarjska dela domači mizarji pod vodstvom tov. Rozmana, plesarska tov. Čepun; slikarska dela pa so izšla iz umetniškega čopiča g. Pfeifferja iz Ljubljane. Naši gasilci so z uspehi njihovega požrtvovalnega dela lahko zadovoljni. Sedaj se že marljivo pripravljajo na 28. junij — Vidov dan. Povsod se vidijo veseli obrazi, vse

govori samo o »našem dnevu«. Vidimo, da vlada v gasilnem društvu pravi duh, navdušenje in ljubezen do gasilske stvari. Vabimo vse okoličane in društva, da nas na letošnjo kresno nedeljo v obilnem številu posetijo ter tako podpro naše gasilce pri njihovem človekoljubnem delu. Vabila in programi se v kratkem razpošljejo.

LOSKA DOLINA. V »Domoljubu« (ali bolje »Domosovražniku«) se zaganja — menda vodstvo konsumnega društva v Starem trgu pri Rakeku — v trgovca iz Pudoba. Da pa ne bodo ti gospodje mislili, da »nobil ljudje«, Orjunaši itd., kakor nas po »Domoljubu« in k njemu spadajočih listih nazivajo, ne znamo na njih napade odgovoriti, naj povem naslednje: Kako velikansko protekcijo imajo konsumi pri oblastvih, je znano. Da je pri tem hudo udarjen vaški trgovec, je tudi res. Če sem pri naši organizaciji predlagal, da bi se tudi konsumi obdavčili, sem naletel pri vodstvu našega konsuma na hudo nasprotje. Zakaj? Zato, ker bi zaradi večjega davka bili prikrajšani voditelji, posebno oni, ki nimajo nobenega deleža, vlečejo pa masne plače in izkoriščajo naše, duhovščini vdano ljudstvo. Glede »oderuhov« pa kar molčite in jih spravite v žep. Pri pomnim, da prodajam vsako blago iste kakovosti ceneje in kupujem vsako blago dražje kakor konsum. Kdor ima kaj kupiti ali prodati, naj se prepriča. To vas menda najbolj boli, da smo še živi in ker se nisimo hoteli splaziti v vaš tabor. Da imajo okrog konsuma veliko moč, mi je znano, a takšnega vetra ne bodo napravili, da bo mene iz Pudoba odnesel. Če sem nacionalist, sicer neorganiziran, sem na to tudi ponosen. Vsakdo bi moral biti zaveden narodnjak in ne kakor naša duhovščina, ki ima obrnjene misli in roke v Rim, kjer se kuha sovražstvo proti nam. Kaka brunna duša v dolini me bo zaradi tega dopisa obsodila v pekel, ki se ga pa prav nič ne bojim, ker ne napravim ničesar zlega. Če me ima pa za brezverca, naj ve, da verujem v pravega Boga, a nisem malikovalc. — Vaški trgovec.

POLJANSKA DOLINA. V političnem oziru pri nas ni posebnih izprememb. Kongresa Orjune v Beogradu se je udeležilo iz doline okrog trideset članov in članic Orjune. No, pa ne smemo prezreti še rimskih romarjev, ki so šli zdaj s škofom v Rim. Teh je pa bolj malo; lahko jih prešteješ na prste ene roke iz cele doline kljub vsemu prigovarjanju. Mi-

Anton Stražar:

ZAVRŽENA LJUBEZEN

Precej časa se je zamudila zgovorna ženica pri Samčevih; ura je bila že čez sedem. Ko je odšla proti domu, si je svetila z malo svetiljko. Katrica pa je bila zadovoljna in z njo vred starši in sestra.

Še ko se je Primatova mati mudila pri Samčevih, je mladi Flajšman okrog sedme ure v družbi Presekarjevega Jožeta iz Šent Vida bil v znanem Škrjancu. Z Jožetom sta k debelemu hrastu pod korenino zakopala lončeni lonec, poln steklenih črepinj.

«Jože, sedaj pa ti kar stopi k Linkčevemu očetu, jaz pa ostanem tu na straži s to prižgano lučko. Ko pa začujem prihajati, jo takoj ugasnem. Šent, nocoj še mora biti smeha.»

Jože uboga in odide smejé, Flajšman pa ostane pod hrastom na straži in prižge višnjevo lučko.

Po preteku dobre pol urice začuje bližajočo se hojo in šušljajoč razgovor:

«Ali vidiš, Jože, ali vidiš tamkajle višnjevo lučko? Ti si še mlad in imaš dobre oči. Le poglej in dobro si zapomni prostor, kjer gori. Kajti čim pridemo tjakaj, bo luč izginila. Torej, le oprežno, fantje, kar vas je še polegla!»

Linkčevega očeta spremljevalci, Jože, Kernov Polde in Kolačkov, so se skrivaj smejali in suvali s komolci, stopajoč za Linkcem in nesoč orodje s seboj: kramp, lopate in vrvi.

«Čakajte! Glej ga, glej zlodja, sedaj pa je luč izginila!» spregovori Kernov Polde.

«Le korajžno! Saj sem vam vnaprej razodel!» odgovori samozavestno Linkčev oče.

V tem dospejo do hrasta. Linkčev oče naredijo z blagoslovljeno palico velik ris okrog hrasta; spremljevalcem pa ukažejo kopati. Delali so vsi kar molče, stari mož pa je mrmral zagovorne besede: «Satanus ino nomine, pokazius šac — šaceus amen, amenus, amen!...»

Presekarjev Jože se je od krčevitega smeha kar za trebuh otipaval in zdaj pa zdaj sunil tega ali onega pod pazduho. Ko se mu je pa vsega že zadosti zdelo, je z lopato potrkal ob odgrebljeni lonci in zavpil: «Fantje, glejte, jaz sem zadel na zaklad. Ga že držim!»

Pri teh besedah skoči mladi Flajšman iz za bližnjega grma z višnjevo lučko; bil je oblečen v kožuh, ki ga je imel narobe obrnjenega, da je izgledal kakor medved, po obrazu pa je bil s sajami namazan in zahrulil je kakor zverina!

Zmenjeni navihanci zbežijo in tečejo na vso moč proti moravski cesti. Stari Linkčev oče pa samo povleknejo in se nič ne menijo za našenjenega vraga, marveč vpijejo za bežečimi: «Čakajte no, čakajte! Kaj, ali mi boste vse odnesli! Nič se ne bojte, saj imam blagoslovljene šibe.»

Toda, fantje vkljub temu bežijo kar naprej. Linkčev oče pa začne s posvečenimi palicami mahati proti strašni prikazni, ki se počasi umika nazaj v grmovje.

Ravno v vsem tem vrvežu je prišla Primatova mati po cesti. Ugledavši prizor z našenjenim Flajšmanom, se je ženica tako pre-

strašila, da nikoli tega. Ko si za hip opomore od pryega strahu, začne bežati kakor dvajsetletno dekle, ne meneč se, da so jajca kar poskakovala v košu in se vobitla...

slimo, da se bodo veselili in srečni vrnili iz Rima z raznimi novicami o papežu, fašistu Mussoliniju in kako se poljublja papežu šoln. Med drugimi je šel tudi možak, o katerem se slišijo dovtipi, da ni prav napravil, ker ni poslal tjakaj svoje zakonske polovice. Jako razveseljena novica je pa, da so gospodje duhovniki jeli očitno delati v cerkvi proti komunizmu. V tem zmislu je na binkošne praznike pridigoval tratarski župnik, omenjajoč življenje prvih kristjanov, ki so živeli v nekakšnem skupnem upravljanju imetja, kar se danes imenuje komunizem. Poudarjal je, da se ta način življenja ni obnesel, in je obsojal komunizem ter njegove pripadnike. Četudi smo njegovi politični nasprotniki, se tu popolnoma strinjamo z g. župnikom. Upajmo, da ga bodo v tem posnemali ne le njegovi duhovniki, sobratje v dolini, ampak tudi vsi drugi s samim višjim pastirjem škofom na čelu. Omeniti je treba, kar se je že večkrat poudarjalo v »Domovini«, da se je začela širiti misel o komunizmu tudi v dolini, ki je pa hitro utihnila in jo je jedva še slišati, vsaj očitno ne. Pa drugič kaj drugega.

LITIJA. Pred kratkim so sosedni Šmarčani malo orisali naše žalostne cestne razmere. Tudi mi vprašamo, kje so pristojne oblasti, da puste tako gospodariti z našimi cestami. Mislite li, gospod cestni načelnik Hostnik, da smo leseni in ne čutimo, kako nas meče na vozu po skrajno razdrapanih cestah? Pri tem smo pa še v vedni nevarnosti, da z vozovi vred ne zdržimo po kaki porušeni ali čez kako porušeno ograjo. Povejte nam no malo, kam gre naš denar in naši težko plačani cestni davki. Od letos potom litijske davkarije izplačanih 115.000 Din se na naših cestah prav nič ne pozna, vedno slabše so. Tujci se škandalizirajo nad takimi razmerami in so večne pritožbe proti litjskemu cestnemu odboru. Nedavno je rekel tujec, ki se je peljal iz Litije v Šmartno po novi cesti, da se je treba življensko zavarovati, če se pelje po takih cestah.

Davkoplačevalci.

BOŠTANJ OB SAVI. V nedeljo 7. t. m. priredi boštanski Sokol na Možičevem vrtu javno telovadbo, pri kateri sodeluje sokolska godba iz Zagreba. Po telovadbi domača zabava. Vabljeni ste tudi vaščani iz okolice, da posejite našo prireditel.

RAKA. V nedeljo 24. maja t. l. pri zgodnji maši je bilo prav lepo in kratkočasno, ker smo poslušali našega župnika g. Škerjanca. Njegov glas je donel močno kakor da bi sodar nabijal največji vinski sod. Posebno zanimiva je bila njegova pridiga zaradi tega, ker se je naš dušni pastir zmotil in namesto pastirskega pisma prinesel s seboj na prižnico naš list »Domovina« št. 20, kjer je čital dopis, tikajoč se njega s podpisom: Faran. In on je namesto »Faran« izjavil glasno: »cigan«! To je gotovo, da spada naš g. župnik k nam, družinskim očetom, samo da dolžnosti družinskih očetov ne pozna. Žalostno je za g. župnika, da ga morajo cigani opozarjati na izpolnjevanje dolžnosti. Gospod župnik je menil tudi, da se mu bo na ta način ves kredit popral. Ne mi, temveč Vi sami si ga poprate.

Cigan.

CERKLJE OB KRKI. V »Slovencu« je natisnjeno pod naslovom »Cerklje ob Savi« nasleduje: »Neki samostojni demokrat se baha v »Jutru« dne 20. maja s pavovim perjem. Cerkljanskim SDSarjem moramo oči odpreti, da bodo vedeli, komu morajo biti v prvi vrsti hvaležni, da imajo most čez Krko, krasno dvorano, mlekarino in končno še pošto. Hvaležni morajo biti najbolj g. kaplanu Mateju Tomazinu. On je prvi, ki je sprožil idejo za pošto in idejo so komaj po njegovi iniciativi sprejeli nazadnjaki in zaspani cerkljanski SDSarji.« To se prav lepo sliši, saj vse dopise v »Slovencu« sestavlja sam zaslužni g. Matej Tomazin ali pa njegov zvesti oproda-občinski tajnik. Vsekakor pa je treba temeljito odgovoriti temu dopisniku, da se bo vedelo, kdo je prav za prav ta slavni in velezaslužni mož. Toda prej še na kratko o njegovih »zaslugah«. Želja po mostu je bila spočeta, še preden je g. kaplan zagledal luč sveta. Pa bi se tudi uresničila, da ne bi bilo vojne in drugih nezgod. Sedaj, ko je most postavljen, Vas vprašamo: koliko ste pa dali zanj, g. kaplan? Kdo ga je pa plačal? Mar ne mi občani? Če pa ste pomagali pri pobiranju darov in pri veselici, je pa to bila le dolžnost človeka, ki ima največ časa v vsej občini. Kmetje so ga plačali in največja zasluga teh je, da imamo danes most. Kar se pa tiče »krasne« dvorane, naj omenimo tole: Poslopje, ki je predelano sedaj v Katoliški dom, je bilo prej šola. Hiša je bila namenjena za občinsko pisarno. Ker pa nima farovška malha nikoli dosti,

se je toliko časa pritiskalo na krajni šolski svet, da je ta podaril poslopje cerkvi. Seveda takratni nadučitelj, zvesti in preponizni sluga maziljenih mogotcev je bil prvi za to — danes pa primanjkujejo štirje razredi. Kaj je bilo mar vsem tem gospodom za šolo in prosveto! Samo da so dobili zastoj (beračenje je njihova edina največja zmožnost) lepo gnezdece za Orliče in Marijine device. Kar pa se igra predstav, itak niso nič vredne in je vse skupaj navaden »kašperiteater«. Sedaj mislijo na zidavo nove občinske hiše, ki bi stala milijone, seveda plačali bi jo davkoplačevalci, zaslugo pa bi imel zopet Tomazin. Če bi do tega prišlo, česar nas Bog obvaruj, tedaj bi sedanjo občinsko hišo gotovo zopet podarili cerkvi, ki bi jo preuredila najbrž v kak misijon za spreobračanje SDSarjev v pohlevne farovške ovce. In pa mlekarina! Mislimo, da gleda samo za svoje zadržanje, zakaj mleko plačuje po 1:50 do 2 Din, ko bi ga ljudje lahko prodajali po 2:50 Din kamorkoli. Poleg tega še prodajajo ljudem nazaj sirotko, tako da dobi za liter dobrega mleka samo 1:25 Din kvečjemu 1:75 Din. In še pošto nam je prinesel ta velikodušen mož. Ali ni res zlatega denarja vreden tak gospod! Sapramiš! Pošto! Kaj pa mislite! Boj za to pošto se je vlekel že gotovo kakih 30 let, torej veliko prej, ko je prišel g. kaplan v Cerklje. Ko je sedela klerikalna vlada pri koritih, je kaplan mlo prosil za pošto, pa nič! Klerikalni ministri so preveč bili zaverovani v svoje torbe. Torej nič. Ko pa se je tukajšnja SDS zavzela za to in opozorila našega g. ministra na to velevažno stvar, smo jo že imeli. Ali ste še tako predzrni, g. kaplan, da si upate trditi, da je to vaša zasluga? Edina zasluga g. kaplana je ta, da je pripravil obšavske kmete ob dober zaslužek, ker jih je spravil do tega, da so proti zidanju električne centrale. In kaj še zna naš g. kaplan? Olike ne pozna dosti. Zahteva od tukajšnjih učiteljic, da ga naprej pozdravljajo (neotesanost, ki je v navadi samo v največjih rovtah), jih zmerja in kriči nad njimi kakor nad hlapci, grozi hiši, kjer stanujejo učiteljice, da ne bo prestopil praga, če jih gospodinja ne vrže iz stanovanja itd. Njegova posirovelost gre še dalje: novemu nadučitelju je grozil, da bo že on skrbel, da mu ne bo z rožami posilano itd. Vmešava se v vsako stvar. Občani so ga siti do grla in bi se globoko oddahnili, če bi jo odkuril. Mi SDSarji imamo

Šele v Lukovici pri Čeržovih se je ženica ustavila in se oddihovala, da je prišla do sape. Bila je obenem zelo žalostna, ko je videla v košu skoro vsa jajca pobita... Kmalu nato jo je tudi Linkčev očka slabe volje in praznih rok primahal domov ter takoj legel spat, fantje pa so onstran brega počakali Flajšmanovega Peregrina, ki je pobral orodje. Dolgo v noč so se šalili in smejali, končno pa zapeli po vasi v tiho noč...

(Dalje prth.)

Dr. I. L.:

Moj oče

(Konec.)

Morebiti bodo to poglavje bolje napisali drugi, ki so ga videli v Ameriki, nego jaz, ki sem poznal njegovo delo samo od daleč. Preživel je tam 17 let. Spominjam se, kako je nam otrokom, ki smo stali pred hišo, pomagal od daleč z roko v slovo in je odšel proti Velikemu vrhu, kjer je stal voz. Odhajal je skupaj z organistom Zormanom, s katerim sta bila velika prijatelja.

Oditi v Ameriko ni bilo takrat že nič ne navadnega. Zaman so pisali časopisi o raznih nesrečah in o trpljenju izseljencev. Zaman so bile resnične in izmišljene povesti pod naslovi: »Ne v Ameriko« ali pa »Ljubo doma, kdor ga ima...« Čitali smo pri nas doma vse te knjige, toda zadnja leta se je napotila procesija trpinov iz Kranjske čez morje, in število se je množilo od dne do dne. Kmalu se je zdelo, da to ni posebno daleč — vozi se samo 14 dni — in Dolenjcu se je zdelo to

blíže nego kaka evropska dežela. Iz Amerike so prihajala pisma in dolarji. Pisma so govorila o dobrih časih in velikih tovarnah, dolarji pa so plačevali dolgove, ki so pretili marsikateremu domu, da ga uničijo. Sicer je nastal na Dolenjskem pregovor: Krompir in ameriški denar sta samo za eno leto, toda v kljub temu, da je bilo v tem morda nekaj resnice, niso mogli ljudje živeti ne brez krompirja ne brez ameriškega denarja in celo gruntarji so morali poslati svoje sinove v tuji svet.

Tako so v Ameriki rastle slovenske kolonije: v Minesotti, v Pueblu, v Clevelandu.

Prejeli smo prvo pismo iz Glasgowa. Bilo je v njem mnogo zanimivega s potovanja, n. pr. da so potniki videli v Monakovem nove vrste voz, kjer se žica ob žico drgne in voz drči po ulicah. Spremljali smo ga v mislih po tem čudnem tujem svetu. Ustavil se je v Clevelandu in delal v tovarni. Med tem je clevelandska slovenska naselbina rastla. Zorman je ustanovil slovensko godbo in razvijalo se je družabno življenje. V naselbini sami je nastal velik razdor zaradi slovenske cerkve. Župnik Hribar je izkoriščal naše ljudi. Bilo je nujno potrebno organizirati slovenske delavce, da se ne izgube v tujem svetu. Mislím, da je pri tem imel svoje zasluge, kajti clevelandska »Slovenska čitalnica« ga je pozneje izvolila za svojega častnega člana. S posebno vnuemo se je posvetil organizaciji lista »Nova domovina«, ki ga je razširil po vsej slovenski koloniji, ki jo je poznal menda do zadnjega človeka. Znano je bilo njegovo geslo: »Nova domovina — stara korenina« in marsikateri Amerikanec se ga je z veseljem spominjal in

ga pozneje obiskal, ko se je vrnil domov. Danes ima Cleveland svoj Narodni dom in mnogo narodnih dramatičnih, pevskih in drugih društev, saj živi tam nad 30.000 naših ljudi. Ostal je do zadnjega v zvezi s svojimi ameriški prijatelji in se je iskreno veselil vsakega napredka v njihovem narodnem življenju, saj je v tem videl deloma tudi uspehe svojega dela.

Ko se je leta 1907. vrnil domov, da vidi svojo družino, ni mogel več živeti v ozkih avstrijskih razmerah. Želel si je v deželo svobode in odšel nazaj. Našel je tam prijateljska srca in za njega je bilo to v življenju največja sreča. Ker so prišli trije njegovi otroci za njim, je imel tam svoj drugi dom. Ko so ga začele zapuščati moči, se je vrnil v Šmarje na počitek.

Njegov ponos je bila njegova domača knjižnica. V dolgih zimskih večerih nam je čital stare povesti in dobre knjige smo čitali po večkrat. Otroci smo ležali po peči in poslušali. Sicer so bile knjige shranjene na varnem kraju. Nabralo se je tekom let mnogo knjig in, da jih čas ne uniči, se je lotil vezave. Napravil si je sam nekako stiskalnico in delo se mu je dobro posrečilo. »Vidite, to so moji prijatelji,« je rekel navadno, kadar je ljudem razkazoval svojo knjižnico. Zapustil je v nji svoji hiši dragocen spomin.

Lotil pa se je tudi drugih stvari in povsod mu je pomagal njegov naraven talent. Popravljaj je n. pr. ure in, če je bilo treba, tudi druge stvari, posodo, dežnike itd. Še minulo zimo mu je prinesel nekdo staro leseno uro, ki je bila že davno godna za staro šaro. Lotil se je popravljanja z vnuemo človeka, ki hoče

oči odprte. Kaj mislite, da ne vidimo pečatov na njegovi učeni glavi. Ali nam poveste, g. kaplan, kje ste jih dobili?

CERKLJE OB KRKI. Veleposestnik, gostilničar ter načelnik mlekarne Butara je bil pred krškim okrajnim sodiščem obsojen radi razžaljenja časti ministra g. dr. Zerjave. Butara bi se rad štel med odličnike, toda, do tega je še daleč. Naš župnik g. Žust tudi ve mnogo povedati, če se v kateri napredni gostilni pri cvičku kaj skregamo, noče pa vedeti, da so se dne 24. maja na koru zlasale cerkvene pevke.

BELA KRAJINA. Šolska mladina je priredila na Taljem vrhu v nedeljo in ponedeljek trodejanko «Šivilja Klara», ki je prav dobro uspela. Precej v prvem dejanju so nas že priklenili vaški otroci s svojo razposajenostjo, ko so silili v nagajivko, da bi jim povedala dogodbinco o jari kači ali pa o steklem polžu. Dalje so nastopile vile v rožnih oblačilih, rajale okoli spečega dečka, sločile nad njim cvetje in pele. Šivilja Klara je opravljala svoje delo med govorom, ki je popolnoma odgovarjal zakleti deklici, bivajoči v podzemski jami. Glavno vlogo je imel deček-siromak, najbolje jo je pa rešila kraljičica vil tako v govoru kakor v petju, ki je vzbudil pozornost med poslušalci, ki so napelnili zadnji kotiček v dvorani. Za smeh so poskrbeli šegavi in zlobudrivi palčki, posebno takrat, ko so zagodli pod vodstvom svojega kapelnika. Kako so bili urni! Kakor za stavo so se prekucevali preko kadi v svoje skrivališče, iz katerega so pokukavali zdaj na desno zdaj na levo, dokler niso zopet nadaljevali svoj dirindaj.

DOL PRI HRASTNIKU. Naš kaplan Jaka se je tudi odpeljal prošli teden v Rim, ne moremo pa dognati, iz kakšnega vzroka. Da ne zaradi pobožnosti, ve vsakdo, ki moža pozna. Mogoče je šel kupovat italijansko perilo za svojo štacuno. Zenske srajčke, nogavičke, to bo sedaj njegov bojni krik izza štacunskega pudelna. Zelimu mu kot njegovi dobri prijatelji, da se mu ne dogodi na obmejni postaji nesreča...

LAŠKO. Pred nekaj dnevi se je mudil pri nas „cesar Janez“. Prvi hip smo bili mnenja, da je prišel v kopališče, pa smo spoznali našo zmoto, ker smo ga videli sprehajati se po mostu z bivšim komunističnim kurirjem, ki mu je najbrž referiral o političnem položaju. Laščani smo imeli iz tega sprehoda precej zabave. Janezov referent je namreč vedel, da mora biti med pohodom vedno na eni strani prevzvišenega gospoda, toda revež — saj mu ni zameriti — se je zmotil ter se postavil med vsakokratnim obratom vedno na njegovo desno stran. V bodoče, ko pride Janez zopet v Laško, naj nas prej obvesti, da ne zamudimo zabave. Blaža naj poveri, da bo prodajal vstopnice za svoj cirkus. S

rešiti vprašanje, ali se dá stara ura z lesenimi kolesi še spraviti v tek. Ukvarjal se je z njo precej časa, nazadnje je ura šla popolnoma pravilno. V tem oziru je bil tip samouka, ki hodi sam svojo pot iznajdljivosti.

Časopisi so pisali, da je bil župan. To je bila pomota. Res pa je, da se je z vso vnemo zavzemal za blagor občine, morebiti celo bolj nego je bilo drugim ljubo. Zadnja leta je bil vaški gospodarski gerent in je opravljal to delo z vso njemu lastno vnemo, ker je smatral za svojo dolžnost, delati v korist domače vasi. Pri tem je včasih prišel celo s svojimi sosedi navzkriž, toda njemu je bila javna korist vedno več od osebne.

Bil je Jugoslovian in je v polni meri razumeval naš boj. Med vojno je bil tudi on med sumljivimi — kot Amerikanec in kot moj oče —, a verjel je trdno na našo zmago. Ko me je obiskal v ječi, je bil sicer za oba težak trenutek, toda on je vedel, da brez boja in žrtev ni zmage. Ko sem mu letos za Veliko noč prinesel «Knjigo spominov» s posvetilom: Mojemu očetu v spomin na čase bojev in trpljenja, me je pogledal s solznimi očmi. Še zdaj slišim njegov: Hvala lepa, hvala lepa... Razumel je, kaj sem mu hotel

tem zneskom si bi mogoče lahko kril stroške za svoja nepotrebna potovanja v Laško. — Laščan.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Pretekli teden se je mudil pri nas klerikalni stebel Napretov Rudl in pritiskal na kljuko vseh hišnih vrat. Ker imamo pri nas kmetje sedaj mnogo posla na njivah, je fantik prišel celo na njive in nas hotel „farbati“ z nekimi davki. Ker smo pa mi bolj poučeni kakor on sam, mu svetujemo javno, naj raje dela na svojem posestvu, kakor pa da pohajkuje in zapravlja lepe dneve brezdelno. Čudno se nam vidi, zakaj ne pove, da so pustili čez 60.000 Din dolgov sedanjemu gerentu, kar se lahko uradno dokaže. Za bodoče mu svetujemo, da se poda, kadar se ga loti zopet taka bolezen, v gore, kjer bo lahko nemoteno označil svojo politiko. — Prijateljski svetovalec.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Kolovodje SLS iz Marna si že več dni brusijo pete po celi naši občini in hodijo od hiše do hiše ter prerokujejo, da se bodo davki pri nas zvišali za polovico. Kakor smo pa mi treznejši posestniki izvedeli od zanesljivih oseb, je g. gerent vložil prošnjo na g. velikega župnana, da bi se pobirale doklade na tujce, to se pravi, da bi letoviščarji plačali vsak večer za posteljo 2 Din davka, kar bo gotovo v korist občini. Isti davek je uvedla občina Laško pred leti in ima največ koristi od toplic, kamor pride vsako leto mnogo gostov. To je omenil g. gerent na zadnji seji svetva kakor je tudi obvestil, da je odpravljen pasji davek, katerega nam je naprtil prejšnji klerikalni občinski odbor po predlogu Napreta in Bantana. Sedaj naj razsodijo oni, ki so bili do danes lahkoverni, kdo je za kmete. Pasji davek so uvedli, ne pa davek za tujce, katerega bogataši lahko plačajo in ki prinese občini letno čez 20.000 Din. Mi, ki se ne damo več komandirati in farbati od propadlih kolovodij tukajšnje SLS, kličemo: „Bog nam ohrani gerenta še mnoga leta, da bo spravil našo občino vsaj delno v red!“ — Občan.

SV. MIKLAJ NAD LAŠKIM. V zadnji številki „Domovine“ se je nekdo zgledal iz našega kraja, zato Vas prosim, gospod urednik, za dovoljenje, da Vam vsaj delno razodenem naše križe in težave. Pri Sv. Miklavžu smo ljudje, ki malokdaj kam pridemo, ker smo kmetje. Do lanskega leta sploh nismo poznali drugih časopisov kakor „Slovenskega gospodarja“, katerega nam g. župnik vedno priporoča. V tem listu nisem čital nikoli ničesar iz našega kraja, pač pa druge čenče, ki nas kmete prav malo brigajo. Resnica je, kar je pisal zadnji dopisnik v „Domovini“, da hočeta g. župnik in pa Deželakov Matevž vso faro in občino komandirati proti volji nas vseh faranov in občanov. Gospod župnik ne zna drugrega kakor kregati se s prižnice in še celo imenoma napadajo one, ki mu niso čisto pokorni in ki jih ne obiščejo večkrat s cekrom v farovžu. Ker smo ga bili vsi farani siti že lani, smo se podpisali na neko polo in zahtevali, naj ga pre-

reči. Bil je demokrat. Deloval je marljivo za Kmetijsko družbo in za Samostojno kmetijsko stranko, ki jo je smatral samo kot sredstvo, da je mogel v svojem okraju delati za napredno stvar. Po geslu «Dajte Bogu, kar je božjega,» je vestno vršil vse svoje dolžnosti, in ga je bolelo, da duhovščina s politiko uničuje ugled cerkve in daje s svojim življenjem slab zgled ljubezni do bližnjega, ki je temeljni nauk krščanstva. V tem oziru je bil seveda z domačim farovžem v stalnem nasprotju, njegova verska poštenost in krščanska dobrota pa sta zaslužili tudi od te strani drugačno spoštovanje, nego so ga izkazali oni duhovni gospodje, ki so odšli z njegovega groba, ker mu je prijatelj sosed hotel izpregovoriti par nagrobnih besedi v spomin.

Kot preprost človek iz vrst malih kmetov se je vedno boril za pravice ubožnih, spoznal pa je, da je mogoča skupna sreča vseh le v skupnem delu in organizaciji. Zato se je s tako vnemo udeleževal javnega življenja ali tega, kar danes imenujemo politika. Čital je vsak dan «Jutro» in druge liste, želel pa je vedno, da zmaga povsod ljubezen, pravo razumevanje in splošna korist naroda in države.

mestijo od nas. A vse je bilo zaman. Danes, ko mu je Deželakov Matevž povedal one, ki so se podpisali, nas pa črti, da nas bolj ne more. — Kar se tiče naše občine, je cela stvar zelo žalostna. Kdaj so bile zadnje občinske volitve, se sploh ne spominjam, samo vem, da se vsi občani jezimo nad gospodarjenjem naše velike občine, katere komandant je Deželakov Matevž, ki je še od vseh občinskih mož najbolj prebrisan, in pa Skodenšek, ki se je že hotel po naših ramah splaziti za poslanca. Ta dva komandirata našo občino tako, da plačujemo samo davke, ne popravljajo se pa ceste prav nič. Kolikor mi vemo, so dali popraviti most pri Brajdi, katerega rabi samo imenovani, ker je on malo bolj brihten in pridno trobi v rog g. župnika. Če kdo prosi, naj bi se katera cesta popravila, pa vsi modrijani pravijo, da občina nima denarja. Za lov bi lahko dobili 10.000 Din. Ti ljudje, ki se hvalijo, da so za kmeta, so oddali lov samo za nekaj tisoč kron. Sploh je cela stvar zavožena. Vsi pravimo: Bog daj, da bi se rešili našega župnika, da bi nam ne bilo treba hoditi zaradi njegove sitnosti k maši v druge fare, in pa Deželaka kakor tudi vseh sedanjih občinskih mož, kar bo le mogoče, če pride enkrat do volitev.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

KAKO VARUJEMO KROMPIR PRED OBOLLENJEM?

Najbolj navadna in najbolj nevarna bolezen pri krompirju je krompirjeva plesenj. Skoraj vsako leto nam dela škodo, zdaj v tem kraju, zdaj v drugem ali pa vsepovsod. Neizmerno velika je izguba, ki jo trpimo, če ta bolezen močno nastopi. In kdo se za vse to prej kaj zmeni in kdo skuša to bolezen preprečiti? Nihče ali pa le posamezniki, ki niti v poštev ne prihajajo. Nihče se prej ne zmeni, dokler ni polovica krompirjevke že suhe in požgane in ko je vsa pomoč že prepozna. Leto za letom gledamo to škodo, a nihče se ne zgane, da bi proti njej kaj ukrenil. Kakor da bi bila ta bolezen šiba božja, proti kateri ni pomoči. Čudno, da smo pri zatiranju trtne bolezni tako brižni, da smo pa tako važnemu sadežu nasproti, kakor je krompir, tako malobrižni!

Krompirjeva plesenj ali palež nam vzame zmeraj velik del letine. Na napadenih rastlinah se zaustavi ves nadaljnji razvoj. Gomolje ostane drobno in slabo zori. Če je bolezen hudo nastopila, preide tudi na gomolje in ga kvari. Meso nam mestoma počrni in se sploh slabo drži. Tako bolno gomolje sploh ni za seme. Ker je krompir naša vsakdanja jed in glavni sadež po naših njivah, nam danes ne sme biti vseeno, kako nam uspeva in kako obrodi. Krompir nam češče več nese kakor trta in je vreden, da ga varujemo pred napadom in posledicami takih kužnih bolezni kakor je krompirjev palež. To je naša dolžnost!

Proti krompirjevi plesni se najuspešneje branimo s škropljenjem z modro galico. Če naše vinograde po trikrat škropimo in žveplamo, zakaj bi ne odvrčali bolezni tudi pri krompirju? Kot skrbni poljedelci se tega dela in teh stroškov ne smemo ustrašiti, zlasti ker nam navadno že enkratno škropljenje, če se je izvršilo o pravem času, pripomore do uspeha. V bistvu je krompirjeva plesenj čisto podobna peronospori na trti in se tudi na ta način preganja. S škropljenjem z modro galico. Škropiti pa moramo, preden se pokaže bolezen, tedaj pred cvetjem, najbolje takoj, ko smo krompir osuli. Če škropimo šele pozneje, ko je listje že napadeno, potem je glavna pomoč že zamujena.

Za škropljenje krompirja jemljemo tako raztopino modre galice in apna kakor pri trtah. Na 100 litrov vode vzamemo 1 kg modre galice in 1½ kg gašenega apna. Poslužujemo se tudi trtnih škroplilnic. Po vinskih krajih je vsa potrebna priprava že doma, po poljedelskih krajih si je

pa treba za škropljenje kromirja nabaviti prapravo škropilnico, ki se lahko rabi tudi za sadno drevje, fižol itd.

Komur so količkej mari dobri pridelki kromirja, naj se loti škropljenja!

ZVEPLANJE TRT PROTI TRTNI ALI GROZDNI PLESNI.

Poleg peronospor nam dela na trtah veliko škodo tudi tako imenovana trtna plesen. Po njej napadeno grozdje se ne more razvijati, zastane v rasti in grozdne jagode začno pokati in se sušiti, preden nam začno zoreti. Škoda, ki jo na ta način trpimo, je velika, naj si bo v vinogradu ali pa tudi na latnikih, ki jih imamo krog naših hiš. Po dosedanjih izkušnjah, ki jih imamo s to boleznijo in njenim zdravljenjem, je neodpušno, ako vpricho take obolezlosti ničesar ne ukrenemo, ampak mirno čakamo njenega pogubnega razvoja.

Po trtni plesni napadeno grozdje se da še rešiti, in sicer s pravočasnim žveplanjem. Še bolje pa je, če se to boleznijo z zgodnjim žveplanjem sploh ubranimo. Žveplo je danes najbolj znano in najbolj razširjeno sredstvo proti trtni plesni. Navadno moramo po trikrat žveplati, prvič, ko so mladi poganjki dober pedenji dolgi, drugič pred cvetenjem in tretjič, ko so jagode debele ko grah. Žveplo samo mora biti zmleto v najfinjši prah, da je res dobro učinkovito, in žveplati moramo ob močnem, solnčnem vremenu, da nam žveplo dobro učinkuje.

Namesto žvepla se danes priporočata tudi salojidin in sulikol. Eno ko drugo sredstvo je žveplov izdelek. Po obeh se danes čim dalje bolj poprašuje, ker imata razne prednosti mimo žvepla. Eno ko drugo sredstvo se da z uspehom rabiti skupaj z zmesi z galično raztopino, tako da se škropljenje proti peronospori kakor tudi žveplanje obenem opravi, vsled česar se stroški znižajo, na času samem pa pridobi. Tudi nismo pri porabi teh sredstev tako odvisni od solnčnega vremena kakor pri žveplanju. Na 100 l galičnega škropiva je vzeti 1 kg salojidina, sulikola pa samo 100 gramov, tedaj desetkrat manj kakor salojidina. Za drugo in tretje škropljenje se pa priporoča pomešati po 200 do 250 gr sulikola.

Ker se gre pri drugem in tretjem žveplanju posebno za dobro orašenje mladega zaroda, ozir. grozdja, se iz ozirov na večjo varčnost napravi tudi posebna raztopina sulikola, s katero škropimo samo grozdje in zraven rastoče liste. Na 100 l vode vzamemo v tem primeru ravno tako po 200 do 250 gr sulikola.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Cene prilično enake. Na novosadski blagovni borzi se je trgovala zadnje dni pšenica po 470 do 480 Din, turščica po 190 do 205 Din za 100 kg.

ŽIVINA. Na zadnjem ljubljanskem sejmu so se trgovali konji po 10.000 do 20.000 Din par. Cene za kg žive teže: voli I. 10 Din, II. 9 Din, III. 8 Din, krave, debele 7 do 9 Din, krave za klobase 3:50 do 5:50 Din, teleta 12 do 15 Din. Prasci so se prodajali po 90 do 200 Din komad po velikosti in kakovosti. Nekaj goveje živine se je nakupilo tudi za Italijo in za Gradec. Cene v glavnem nespremenjene.

Kratke vesti

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 3. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 845 do 857 Din, 100 italijanskih lir za 242:32 do 245:32 Din, 1 dolar za 59:82 do 60:62 Din, 100 češkoslovaških kron za 178 do 180:40 Din.

= Sejem v St. Jerneju na Dolenjskem. Običajni letni sejem za kramarijo, konje, govejo živino in prašiče v St. Jerneju na Dolenjskem se bo vršil v ponedeljek 8. t. m.

DOMAČE NOVOSTI

* **Iz Zveze kulturnih društev.** Občni zbor Zveze kulturnih društev se bo vršil v nedeljo 7. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih ZKD v Ljubljani (Narodni dom, I. nadstropje). Dnevni red: 1. poročilo odbora, 2. volitve, 3. slučajnosti. Včlanjena društva naj izstavijo delegatom izkaznice, ki veljajo v zvezi s potrdilom o udeležbi občnega zbora tudi za polovično vožnjo po železnici. Društva in knjižnice, ki še niso poslale poročil, naj to nemudoma store.

* **Lepa napredna zmaga v Podčetrtku.** Poročajo nam: Po šestletnem boju in naporih se nam je posrečilo zavzeti skoro nepremagljivo postojanko klerikalcev: krajni šolski svet, ki ga volijo zastopniki občin Podčetrtek, Imeno in Sopote. Pred dvema letoma je že malo manjkalo — in le žreb je odločil v prid klerikalcem. Tokrat pa so bili vključ najgršemu pritisku župnika v občinah Podčetrtek in Imeno izvoljeni za člane krajnega šolskega sveta možje, ki se ne bojijo farovža in Slomškarja Lovreca, ki se je tokrat seveda tudi moral zopet po nepotrebnem eksponirati za farovž. Pri konstituiranju krajnega šolskega sveta dne 21. maja je bil izvoljen za načelnika lekarinar g. Lovro Jurše, predsednik krajevne organizacije SDS, za podnačelnika pa istotako demokrat g. župan Prebil z Imenega. Ostali demokrati člani sveta so Jakob Pirš, Ivan Cvetko in Josip Strah.

* **Razpis učiteljskih mest v mariborski oblasti.** Opozarjamo p. n. učiteljstvo na razpis stalnih učnih mest na meščanskih in osnovnih šolah v vsej mariborski oblasti, ki je razglašen v št. 47. «Uradnega lista» z dne 27. maja t. l. Prošnje s pristojbinami je treba vložiti pri pristojnih šolskih upraviteljih do 15. t. m. Opozarjamo, da so skoro brezpredmetne kompetence v kraje, kjer ni stanovanj na razpolago, zlasti v mesta. So posamezni učitelji, ki so bili že pred dvema letoma imenovani, pa še do danes nimajo stanovanj. Opozarjamo dalje, da se naj tudi oni, ki so pridržani drugim šolam, potem kompetence pobrigajo za stalno službeno mesto, ker se morajo sicer vrniti na svoja stara mesta ali pa jih celo izgubijo. Rok za vlaganje se mora strogo držati.

* **Scotus Viator v Ljubljani.** V nedeljo je prišel v Ljubljano iz Zagreba odlični angleški publicist Seton Watson (Scotus Viator), ki si je pridobil s svojim delovanjem pred vojno zlasti pa med vojno neprecenljive zasluge za našo osvoboditev. Seton Watson se je s svojo soprogo odpeljal na Bled in Bohinj, odkoder se je vrnil v Ljubljano. Iz Ljubljane je odpotoval na Dunaj.

* **Potujoča higijenska razstava** se je pomudila tudi v Beli Krajini. V nedeljo 31. maja se je vršila slavnostna otvoritev v prostorih epidemske bolnice v Črnomlju ob obili udeležbi, tako da je občinstvo komaj pregledalo razstavljene predmete. Tudi v ponedeljek je bil zelo dober posej, pri čemer se je videlo zanimanje in umevanje za ta prepotrebni zdravstveni korak. Šolska mladina bližnjih okolišev pa poseja razstavo, ki traja do 7. t. m., med tednom. Nihče naj ne zamudi prilike, da bi si je ne ogledal, ker to je le njemu v korist.

* **Dobri izgledi letine na Slovenskem.** Kakor nam poročajo, je stanje posevkov povsod v Sloveniji zelo dobro. Če ne bo vremenskih nezd, bo vsega dovolj, predvsem pa krme. Le sadja bo letos manj.

* **Smrtna kosa.** V Zrečah pri Konjicah je umrla vdova po nadučitelju gospa Marjeta Tribnik v starosti 62 let. Bila je vzorna slovenska žena in skrbna mati. Blag ji spomin!

* **Toča v Beli Krajini.** Te dni je divjala huda nevihta po Beli Krajini. Okoli Zilj do Adlešič je padala toča, ki je ponekod vse zbila. Istega dne je strela udarila v gospodarsko poslopje Stefana Kapeleta. Poslopje je zgorelo. Škoda je ogromna.

* **Smrtna nesreča pod mlinskim kolesom.** Pišejo nam: Na Vrhku pri Tržišču na Dolenjskem je padel v vodo tik pred mlinskim kole-

som dvehletni sinček krojača in mlinarja Ivana Umeka. Otrok je voda takoj zanesla v žleb, da ga je mlinsko kolo stisnilo in je bil takoj mrtev.

* **Otrok utonil.** Iz Trzina nam pišejo: Tudi naša Pšata, ki teče okrog vasi, zahteva žrtve. Te dni je utonil triletni otrok železničarja Košaka. Dete je šlo k vodi umivat motiko, ki mu je gotovo ušla v vodo. Ker se je balo vrniti se brez nje k staršem, je skočilo zanjo v vodo in so ga valovi vzeli s seboj. Starši, pazite na otroke!

* **Avtomobil povozil triletnega dečka.** Policijsko ravnanje v Ljubljani je prejelo brzojav, da je avtomobil št. 903, ki je vozil iz Brezic proti Ljubljani, v Gradišču pri Jerneju povozil triletnega Karla Ranguša.

* **Smrtuo se je ponesrečil v Ptuj** gojenec tretjega letnika učiteljskega v Ljubljani V. Pirnat, sin trg. potnika g. Pirnata. V nedeljo zjutraj približno ob 2. uri je skočil v spanju skozi okno iz prvega nadstropja hiše št. 18 v Ljutomerski ulici. Padel je tako nesrečno, da je radi teške poškodbe na glavi umrl po petih urah v bolnici. Pogreb nesrečnega dijaka, ki je bil na izletu v Ptuj, se je vršil v torek iz bolniške mrtvašnice na mestno pokopališče. Vse mesto je vest o nezgodi globoko pretresla. Težko prizadeti narodni rodbini naše iskreno sožalje!

* **Požar v Gorenji vasi.** Prejšnjo nedeljo ponoči na ponedeljek je nastal v Gorenji vasi požar. Kako je prišlo do ognja, skuša spraviti na dan preiskava, ki je v teku. Največ skrbi in strahu je preстал poštar g. Alič, ki je stanoval v poslopju, v katerem je imela njegova tašča tudi gostilno. On je utrpel tudi precejšnjo škodo, a je bil zavarovan. Gasilno društvo v Gorenji vasi je v polni meri rešilo svojo nalogo, da se ogenj ni razširil in upropastil notranjih prostorov.

* **Roparski napad na Orlah.** Te dni je bil na Orlah izvršen drzen roparski napad. Neznani storilec je vdrl v hišo posestnika Jerneja Vrečarja ter zahteval denarja. Končno so zločince domačini pregnali. Orožniki so dejanja takoj osumili nekega Miho Jevšjaka z Orlov in so pri njem izvršili hišno preiskavo. Zatrjuje se, da je bilo pri Jevšjaku najdeno mnogo zlatnine in srebrnine, izvirajoče od tatinskih pohodov. Jevšjak se je medtem sam javil na policijo, kjer je zatrjeval, da je nedolžen glede na napad pri Vrečarju. Končno pa je le priznal, da je krivec. Možak je nedvomno opasen zločinec.

Porota

LJUBLJANSKA POROTA.

Prijazen vasovalec. Poletno porotno zasedanje v Ljubljani se je začelo z razpravo proti Josipu Weithauserju, 23letnemu konjercu na Brezjah. Zlikovec je pri vasovanju zabodel domačega sina Antona Strupija, ki ga je naganjal. Strupi je na zadobljeni rani umrl. Weithauser je bil obsojen na 3 leta težke ječe.

Uboj v Štepanji vasi. Pred poroto se je zagovarjal 24letni Peter Mekinc iz Štepanje vasi zaradi uboja hlapca Vinka. Porota je spoznala, da je bil njegov čin le prekoračenje silobrana. Zato je bil Mekinc obsojen le na 5 mesecev zapora.

Požigi v Mošnjah. 43letni zidar Anton Sitar, 42letni gostilničar in posestnik Franc Boncelj ter njegova žena Marija, vsi trije iz Mošenj, so se zagovarjali zaradi več požarov, ki so jih zanetili. Razprava je bila v svrhu preiskanja duševnega stanja Sitarja preložena na nedoločen čas.

NOVOMEŠKA POROTA.

Rop. 26letni posestnikov sin Franc Glavič iz Kamenc in Jože Milotič sta lani oropala posestnika Alojzija Potočarja iz Potočarske vasi ter streljala nanj. Glavič, katerega je orožništvo kmalu izsledilo, je dobil 5 let težke ječe. Milotič še ni prišel v roke pravici.

Posledica alkohola. Kolarski pomočnik Josip Šepić je pred Uhanovo gostilno pri Sv. Štefanu zabodel z nožem do smrti nekega Mišiča, ki je miril fante, ki so dražili Šepića. Zagovarjal se je s pijanostjo in da se zaradi udarcev, ki jih je dobil v kritičnem trenutku od fantov po glavi, sploh ne spominja, kaj je počel. Obsojen je bil zaradi prekoračenja silobrana na 3 mesece težke ječe.

Preložena razprava. Med fantovskim pretepom v gostilni Ivana Pečaverja v Poljanah je zabodel Andrej Stritzl Josipa Schauerja, tako da je ta čez 14 dni umrl v bolnici. V svrhu zaslišanja novih prič je razprava preložena.

CELJSKA POROTA.

Opasen zločinec. Radi številnih tatvin in ropov v raznih krajih se je kot prvi zagovarjal Frane Košanje iz Mihajlove pri Ptuj. Celo na Bavarsko je prenesel svoj delokrog; tam so ga tudi aretirali. Dobil je 9 in pol leta težke ječe.

Tat. Zaradi več tatvin je bil obsojen Štefan Balgač iz Beltincev v Prekmurju na 3 leta težke ječe.

ŽENSKI VESTNIK

Parjena svinjina s kašo. Poldrugi kilogram svinjskega mesa od reber razreži na koščke. Iste deni v kozico ter dodaj košček korenja, peteršilja, zelene, čebule, vršček majerona, soli in malo vode. Dobro pokrij ter počasi pari približno eno uro. Medtem pa večkrat premešaj in ako se je sok posušil, prilij še malo vode. Ko je meso že precej mehko, ga poberi v drugo kozico, prilij mu malo juhe in ga pusti pokritega stati na toplem; sok pa precedi v primeren lonec ali kozico, deni vanj prav dobro v vroči vodi večkrat oprane kaše, prilij še toliko vode, da bo lonec ali kozica skoro polna, ter pusti počasi vreti pol do tričetrt ure. Med kuhanjem včasih primešaj in po potrebi osoli. Kuhano deni na dolg krožnik ali v skledo, okrog pa naloži mesa.

Zabeljeni golobi. Štiri ali pet mladih golobov osnaži, operi ter čez pol prereži. Nato deni v kozico košček korenja, peteršilja, čebule, nekaj zrn celega popra, vršček timeza, lorberjev listič. Na to položi golobe ter vlij nanje nekaj juhe ali vode in toliko belega vina in kisa, da je prijetno kislo in okusno, pa da stoji čez golobe. Dobro jih pokrij ter počasi pari kake tričetrt ure. Potem zloži meso v skledo ali pa na dolg krožnik, precedi sok nanje, po mesu pa zabeli z drobtinami, sprženimi v presnem maslu ter daj s krompirjevimi rožički na mizo.

Shranjevanje mleka. Mleko moraš v poletnem času imeti na hladnem prostoru in v posodi, v katero ne pride zrak. Mleko, ki ga nameravaš dati otroku, deni v dobro zamašeno steklenico, ki jo položiš v lonec z zelo mrzlo vodo. To je precej zanesljivo sredstvo, da se mleko ne pokvari.

Madeže od vina in sadja odpraviš, ako jih držiš mokre nad gorečim žveplom. Žveplena para jih takoj odpravi.

Dobro je povedal.

Učitelj: «Kdo ve, zakaj rečemo 'materni jezik', kadar govorimo o narodnosti kakšnega človeka, a ne 'četov jezik'?»

Dolgo časa se ne oglasi nihče. Naenkrat pa dvigne Jožek roko, češ, da ve.

Učitelj: «No, povej!»

Jožek: «Zato, ker oče doma nimajo ničesar govoriti...»

Boji se ga.

Sodnik: «Gospod župan, kako ste mogli dati Evzebiju Potepuharju tako izvrstno npravnostno izpričevalo? On je vendar pijanec in pretepač.»

Župan: «Kaj pa mislite? Če bi mu dal slabo izpričevalo, bi prišel nad mene in še meni podmil kosti.»

ZANIMIVOSTI

Ljudožrci v Afriki

Dandanes, ko prosvetljenost tako naglo napreduje, bi človek menil, da spadajo zgodbe o ljudožreih le še v fantazijo in zgodovino, vendar se še danes dogajajo. V Afriki živijo še mnogoštevilna plemena, pri katerih ni opaziti niti početnih znakov evropske kulture. Živijo divje in se tudi še hranijo s človeškim mesom.

Najbolj zaostalo in popolnoma divjaško je nedvomno zamorsko plemo v Angoli. To je zapuščena afriška pokrajina, kamor le redkokdaj zabrede kaka evropska ekspedicija. Pot namreč ovira strašna vročina, nadalje ogromno grmičevje ter divje zveri in cele čete nevarnih strupenih kač. Črnci, ki prebivajo v tej pokrajini v malih naselbinah, se imenujejo Bantuni. Ne pečajo se z ničemer drugim kakor z lenarjenjem in svojevrstnimi zabavami, h katerim spada tudi lov. Tode divjačine ni jedo mnogo, imajo rajši človeško meso... V to svrhu se od časa do časa podajo v sosednjo vas ugrabit kakega zamorca, ki ga nato ubijejo in razkosajo. Druga hrana jim je žito in razno prirodna sadje. Može ne obdelujejo polja. Vse morajo opraviti ženske, ki so pravcate sužnje. Ona mora možu neprestano streči, a kadar se je naveliča, jo lahko poljubno proda ali spravi s sveta in — sné...

Ti zamorci so popolnoma nagi, ne poznajo niti obleke niti sramu. Umazani in zanikarni so do skrajnosti. Samo želodce imajo izborne in pojedajo še tako neokusno jed. Nič ni čudnega, da med njimi prepogostokrat razsajajo razne nalezljive bolezni in da so nekatere naselbine že docela izumrle. Ugonablajo jih nesnaga, lenoba, nezdravo ozračje, kače in v nemali meri medsebojno klanje. Človeško meso in sploh vso drugo hrano jedo sirovo. V posebno slast jim gre topla kri. Kako oni mrevarijo človeško žrtev, se vobče ne dá popisati, ker bi se čitatelju želodec obračal. Vobče je popis teh ljudožrcov tak, da moraš podvomiti, ali smo res vsi ljudje na svetu potomci enih in istih staršev iz raja. Tako nekako zaključuje svoj popis Friderik Mac Donald, ki je bil svoj čas poveljnik Burov v Južni Afriki in je s svojim močnim spretnostvom preiskal pokrajino Angolo ter proučil divjaško življenje črnih ljudožrcov Batunov.

Iz Indijske Kine

Indijska Kina je vzhodni del spodnjeindijskega polotoka in se nahaja v francoski posesti. Dežela je še malo naseljena z Evropejci in je zelo bogata na naravnih zakladih. Severno meji nanjo Kina

Kai Duhi, kralj v Anamu.

(Kitajska), južnozpadno Siam, drugače pa je obdana od morja. Dežela, ki je zelo gorata, ima visoko razvito kmetijstvo ter prideluje v glavnem žito, riž, kavo, čaj in trsni sladkor. Bogati mineralni zakladi še čakajo izkoriščanja.

Prebivalstvo Indijske Kine obstoja iz štirih glavnih skupin, ki so naslednje: 1.) Anamiti, Tajci (pleme Tai) in Birmanci; 2.) Kamijci (pleme Kam); 3.) Moijci (pleme Moi) in 4.) doseljeni Kitajci, ki so si znali priboriti kulturno nadvlado nad domačini.

Deklica iz Tongkinga.

Od domačinov je 87 odstotkov budistične vere, 8 odstotkov je kristjanov, a ostalih 5 odstotkov je razdeljeno na razne druge verske sekte. V Indijski Kini se dobe dobro ohranjeni ostanki starodavnih stavb, ki značijo, da je bila v starih časih tu visoka

Stara ženska iz Anama s solničnim klobukom.

kultura. Današnje prebivalstvo se še močno upira evropskemu vplivu ter se drži svojih šeg in navad. Menda še največji je vpliv Evropejcev v pokrajini Anam. Francozi puste prebivalstvu precej svobodno kretanje.

Kolikor jezikov znaš, za toliko mož veljaš!

Ta pogovor nam pove, da je znanje jezikov velika vrednost za človeka. Iz zgodovine poznamo osebo, ki je glede znanja jezikov še ni prekosil nihče na svetu. Bil je to kardinal Mezzofanti, ki je umrl leta 1849. v Rimu. Njegov oče je bil rokodelec in ga je poslal v šolo za vzgajanje duhovnikov. Že tukaj se je nadarjeni mladenič naučil poleg evropskih jezikov tudi arabščine, hebrejščine, latinsčine in grščine. Ko je leta 1849. umrl kot kardinal, so našli v njegovih zapiskih, da je obvladal 73 jezikov. Njegovi sodobniki poročajo, da je kardinal Mezzofanti vedno na glas mislil, kadar je bil sam, in vedno v jeziku, ki mu je za premišljevanje najbolj ugajal. Kakor pravijo, je govoril vseh 73 jezikov povsem gladko. Nedvomno se o njegovem znanju jezikov marsikaj pretirava,

vendar pa je resnica, da je obvladal toliko jezikov kakor še nihče pred njim in po njem. Toda tudi stari vek je imel nekatere moze, ki so govorili mnogo jezikov. Tako nam priča zgodovina, da je pontski kralj Mitridates obvladal 25 jezikov, ki so se govorili v njegovem kraljestvu. Egipčanska kraljica Kleopatra ni skoro nikdar potrebovala tolmača, kadar se je razgovarjala z odposlanci tujih narodov. Zelo malokdaj se je pripetilo, da s kakim odposlancem ni govorila v njegovem maternem jeziku.

Pračlovek

O naših predhodnikih, ki so živeli pred tisočimi in tisočimi leti, vemo samo toliko, kolikor se da

Leta 1921. v Severni Rodeziji (Afrika) odkrita človeška lobanja.

sklepati iz raznih najdb okostnjakov in pa orodja, ki so ga uporabljali v starodavnih časih.

V zadnjih letih je zanimala učenjake zlasti najdba dveh starodavnih lobanj v Južni Afriki.

Leta 1924. v Bečuanski deželi (Afrika) najdena lobanja neznane vrste človeških opic.

Poleti leta 1921. je našel učenjak Barren v Severni Rodeziji staro človeško lobanjo, ki je izredno slična

Rekonstruirani rodezijski človek. (Po sliki A. Forestiera, ki jo je slikal po podatkih prof. Smitha.)

tako zvanim neandertalskim lobanjam, odkritim v Južni Franciji, a v decembru lanskega leta je odkril

profesor Dart v Bečuanski deželi lobanjo izumrle, doslej neznane vrste človeških opic. Učenjak je to vrsto opic krstil z znanstvenim imenom „australopithecus africanus“.

Nekateri učenjaki menijo, da predstavlja rodezijska lobanja naslednjo stopinjo človeškega razvoja po neandertalskem človeku. Učenjaki namreč ugotavljajo po raznih najdbah, da se je človek tekom mnogih tisočletij razvil do današnjega človeka iz duševno nižjega bitja. So pa tudi učenjaki, ki zatrjujejo, da je rodezijska lobanja starejša kakor neandertalski človek. Na rodezijski lobanji so namreč znaki, ki govorijo za eno, a tudi za drugo na-

Rekonstruirana bečuanska opica.

(Po sliki A. Forestiera, ki jo je slikal po podatkih prof. Smitha.)

ziranje. Zlasti francoski raziskovalec človeštva Marcellin Boule naglašja, da ima rodezijska lobanja sirovejšo obliko kakor neandertalska, in pokazuje na nekatere skladnosti z gorilo. Vendar ima rodezijska lobanja neko posebnost, ki nekoliko zavrača Boulejeve trditve. Na rodezijski lobanji se namreč vidi, da izvira od človeka, ki je nosil pokonci glavo kakor današnji človek, dočim je neandertalski človek imel glavo nekoliko nagnjeno. To bi moglo govoriti za to, da je rodezijski človek časovno mlajši od neandertalskega.

Gotovo je danes le, da pripada rodezijska lobanja človeku, a gori omenjena bečuanska lobanja opici. Gre tu za človeško opico, ki je v glavnih potezih slična današnjim vrstam človeških opic, zlasti gorili in šimpanzu. Nemški učenjak dr. Heilborn je mnenja, da je ta lobanja podobna zlasti šimpanzovi, dočim učenjak Dart zatrjuje, da je bečuanska opica bila nekak polopičji polčloveški stvor, ker je imela mnogo razvitejše možgane, kakor jih imajo današnje človeške opice.

Teško življenje Eskimov

V ledenih severnih deželah bijejo trd boj za svoj obstanek Eskimi, ki pomorijo veliko množino novorojenih deklic, da ostane tem več živeža za ostale. Danski raziskovalec dr. Rasmussen je večino svojega življenja prebil med Eskimi v njihovi ledeni domovini, se naučil njihovega jezika in zadnjih 21 let preiskal notranji del Grenlandije in najsevernejše kraje Kanade in Aljaske. Nedavno se je dr. Rasmussen vrnil s tega potovanja, o katerem pripoveduje med drugim naslednje zanimivosti:

Borba za pridobivanje živeža je med Eskimi najvažnejša stvar, ki zahteva največje iznajdljivosti. Dasiravno živi n. pr. v Kanadi komaj 3 do 4 tisoč Eskimov, je vendar komaj dovolj živeža za nje. Deček je pri njih vreden življenja, ker s svojo izurjenostjo kot lovec in ribič more skrbeti za svoje

starše, ko onemorejo, dočim deklice pri njih ne veljajo ničesar. Med Eskimi je navada zaročiti otroke, preden se rode. Ako se z rojstvom zaročni računi prekrizajo s tem, da se rodita dve deklici, ki nimata obljubljenih mož, bosta najbrž postali družini breme. Zato ju očeta takoj po rojstvu umorita. Povprečno ima vsaka žena 11 otrok, toda med temi je dovoljeno živeti samo petim otrokom.

Ako mladenič ni bil rojen z zaročenko, si jo mora priboriti. Poročnih opravil Eskimi ne poznajo. Ako je bila zaroča sklenjena pred rojstvom in sta deček in deklica dosegla starost 12 do 14 let, prime deček zaročenko pod pazduho in jo pelje na svoj dom. To nadomestuje vsako poroko. Prvi dve leti je mož glavar družine, žena pa sužnja. Po dveh letih šele dobi žena svojo pravico in opravlja gospodinjstvo.

V posebno rodovitnih letih se dovoli živeti tudi deklicam, ki še nimajo določenih ženinov. Mirno raste takšna deklica v krogu svoje družine; zanjo se zanimajo mladeniči daleč okrog. Kdo jo bo odvedel na svoj dom, mora odločiti borba s pestmi. Rasmussen ima v svoji zbirki fotografijo izredno lepe eskimske deklice, za katero so umrli trije mladeniči v takem boju. Mnogomestvo, to je, da ima žena več mož, je pri Eskimi v navadi. Tudi mnogoženstvo, to je več žen, naletiš pri Eskimi, toda bolj redko, ker pri tem pride v poštev živež.

Ko se pri Eskimi rodi dete, ga mati pogleda brez sočutja kakor mladega psa. Ako je novorojenček proti računu deklica, jo mati kratkoma obsodi na smrt. Ako pa ji je dovoljeno živeti, se je mati oklene z vso ljubeznijo.

Žena severnih dežel je zvesta družica svojega moža. Pozimi potuje družina od kraja v kraj in išče živeža. Ker zaradi picle hrane ne morejo imeti več kot tri pse, zato žene vlečejo sani na dolgih potovanjih. Proti noči zgradijo možje hišo iz snega, žene pa kuhajo večerjo nad ognjem, ki ga kurijo s kitovo mastjo. Skozi devet mesecev, ko je pokrajina pokrita s snegom in ledom, je življenje zelo težavno. Tri poletne mesece, ko majhna družina potuje v notranjost dežele, kjer je dovolj srn in rib, imajo žene brezskrbno življenje in le malo dela.

Eskimi ne žive dolgo. S petdesetimi leti je Eskim že star. Radi dolgoletnega boja s prirodnimi silami se je nagubalo njegovo lice in ostra zima mu je vzela moč. Eskimi imajo tudi slabo navado, da pri vsaki stvari rabijo zobe. Z zobni trgajo kože za podplate in vrvi za ribe. Pri tridesetih letih imajo zobe do polovice izrabljene, pri petdesetih letih pa še komaj gledajo iz čeljusti. Zato ne morejo prežvečiti mesa, ki je njihova edina hrana. Tako nastopi zaprtje, na katerem umrje večina Eskimov.

Zelo huda kazen doleti onega, ki je zapeljal ženo drugega, kar se prav redkokdaj zgodi. Ko se prevarani mož vrne z lova, mora zapeljavec mirno stati, da ga prevarani mož pošteno premlati.

× Ogrorne sleparije židovskega trgovca. Pred berlinskim sodiščem se je vršila minuli teden velika razprava proti trgovcu Goldfadenu, ki je židovskega pokolenja, rodom iz Češkoslovaške. Goldfaden je v Berlinu živel silno razkošno. Imel je lastno konjušnico s sijajnimi dirkalnimi konji, ki so mu zadnja leta pri dirkah vedno dobavljali prve nagrade. Goldfaden je naravno imel v Berlinu pristop med najbogatejše kroge. Ker je imel dober jezik, je znal pregovoriti več bogatašev in plemenitih dam, da so mu poverili v shrambo svoje dragocenosti, nakite in briljante, ker je namreč obetal sto odstotne obresti pri svojih velikih kupcih. Toda ko je enkrat imel dragocenosti v skupni vrednosti stotisočev zlatih mark, ni kar več pomislil na kupčije, temveč je začel dragocenosti pod roko prodajati zase. Končno mu je le policija stopila na prste in ga zaprla. Ampak pri glavni razpravi je zdravnik podal svoje mnenje, da so se Goldfadnu začeli motati možgani. Zdaž bodo vseučiliški profesorji podali svoje mnenje o Goldfadnovem duševnem stanju, nakar bo možakar dospel v težko ječo ali pa v norišnico. Z vsemi svojimi sleparijami je Goldfaden oškodoval ljudi za okroglo 1 milijon zlatih mark, ali po naše: za 16 milijonov dinarjev.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Večerja v raju.

Spovednik je tolažil na smrt obsojenega hudodelca: «Veselite se, jutri boste večerjali z angelji v raju.»

«Pa pojdite večerjat Vi namesto mene,» ga je zavrnil obsojenec.

Med tatovi.

Tat je pokazal prijatelju svojo žepno uro.

«Koliko si pa dal zanjo?» ga je povprašal.

«Ne vem,» mu je odvrnil, «takrat, ko sem jo kupil, ni bilo nikogar v prodajalni.»

Nezasluženo odlikovanje.

Vojak je bil v stari Avstriji odlikovan z zaslužnim križcem, litim iz železa, ne da bi prav za prav vedel, zakaj je bil odlikovan.

«Tako nama s križem plačujejo zasluge,» je menil vojak napram železnemu razpelu. «Nihče izmed naju ga ni zaslužil.»

Vse v redu.

Gospa (ob povratku s potovanja): «No, Anica, kaj se je dogodilo novega v moji odsotnosti.»

Služkinja: «Nič posebnega, gospa. Samo vihar je v spalnici okna razbil, dež je pokvaril pohištvo, v kuhinji je izbruhnil požar in tatovi so odnesli srebrno jedilno orodje. Drugače je vse v redu.»

V gostilni.

Gost: «Vaša račja juha se zelo počasi prebavlja...»

Krčmarica: «To je najbrž odvisno od tega, ker so race počasne živalce. Drugič morate naročiti zajčjo juho.»

Štedljive peči.

Janez: «Veš, prijatelj, peč, ki sem jo nabavil letošnjo zimo, mi je prihranila polovico drv, kar sem jih porabil lansko leto.»

Prijatelj: «Škoda, da si nisi omislil dveh peči, tako bi bil prihranil vsa drva.»

Slabo časopisje čita.

Gasper je šel k spovedi in se spovedal vseh različnih grehov. Končno pa ga je še vprašal spovednik: «Kaj pa, slabe knjige in slabo časopisje tudi berete?»

Gasper: «Tudi.»

Spovednik (jezen): «Katere pa?»

Gasper: «Škofovo brošuro, ženinom in nevestam.»

Spovednik: «To ni nič slabega. Kaj časopisov, lažnivih, najbolj lažnivih časopisov na Slovenskem nič ne bereš?»

Gasper: «Tudi, gospod spovednik, «Domoljuba» in pa «Slovenca».

Naše druge polovice.

Prva žena: «Kadar me moj mož razjezi, mu kar zagrozim, da se bom vrnila k materi, pa imam takoj mir.»

Druga žena: «Če pa meni mož kljubuje, mu zagrozim, da bom povabila svojo mater za 14 dni k sebi, pa postane tako mehak, da se skoro valja v prahu pred menoj.»

Nezaupljiv sinko.

Kuharica: «Jožek, kar sam povej mamici, da si ji res sladkor vzel in ga pojedel. Saj mamica imajo mehko srce.»

Jožek: «Mehko srce že imajo, toda trdo palico.»

Prezgodaj.

Gospodar zaloti tatu, ko hoče z nabasano culo skočiti skozi okno, in pravi: «Ravno ob pravem času sem prišel!»

«Ne,» mu odvrne tat, «za trenutek prezgodaj!»

Koketka.

Župnik: «Tebe, Meta metasta, bomo pa iz Marijine družbe izključili. Ti si preveč koketna.»

Meta: «Kaj pa pomeni ta beseda?»

Župnik: «Pokvarjena si in zapeljuješ naše fante ter še kaplana po vrhu.»

Meta: «Ah, kako morejo oni to misliti!»

Župnik: «Kar molči! Vsakokrat, kadar srečaš kaplana, si popraviš podveznice na nogavicah.»

Lep patron.

Gost: «To je pa že od sile! Najprej me ta neznanec pri kvartanju obere za 100 dinarjev, potem pa jo še potegne in pusti neplačan račun,

Sedaj je dobro! pravi mož, ko mu je njegova pametna žena zdrgnila hrbet in ude s Fellerjevim bolečine olajšujočim Elsafluidom. Imate li bolečine v udih, nadoh, glavobol, zobobol, grč? Ali trpite na slabosti, slabem spanju, nervoznosti? Poizkusite Fellerjev Elsa-Fluid, ki vam bo v hudih dneh dober prijatelj. Zavoj s šestimi dvojnimi ali dvema specijalnima steklenicama z zavojnico in poštnino za 62 Din v lekarni Evgen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

MALI OGLASI

DVA KOVAŠKA MEHA

in drugo kovaško orodje naprodaj pri Josipu Javorniku v Žalni, pošta Višnja gora. 28

BUKOVA DRVA

z navedbo cene in množine ponudite družbi «Ilirija», 27 Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Je li prenehanje bolečin vredno ene poizkušnje?

Potem ne toži, temveč poskušaj: LEKARNARJA FELLERJA ELSA-FLUID. Imaš li bolečine v obrazu? Po vsem telesu? Muči te li revmatizem, glavobol, zobobol? Ako si preobčutljiv proti mrzlemu zraku, ti bo drgnjenje z Elsa-Fluidom olajšalo bolečine, te okrepi in ovesi. Znotraj za želodec, pri krčih, bolečinah nekoliko kapljic na sladkorju. Mnogo izdatneje in bolj delujoče kot francosko žganje, najboljšo sredstvo te vrste! Z zavojnico in poštnino vred stane:

- 1 zavoj s 6 dvojnimi ali 2 special. stek. 62 Din.
- 2 zavoja s 6 dvojnimi in 2 special. stek. 96 Din.
- 3 zavoji s 12 dvojnimi in 2 special. stek. 130 Din.
- 6 zavojev s 18 dvojnimi in 6 special. stek. 240 Din.

Naročila naj se natančno naslove na:

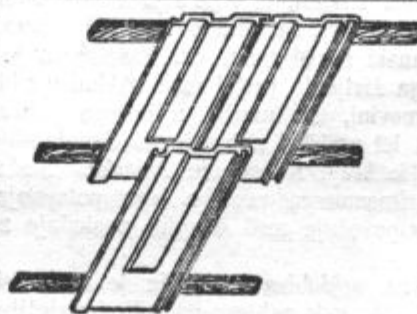
EUGEN V. FELLER, lekarnar
v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

■ Za dopolnitev zavoja se priporoča: ELSA-KROG LICE, milo odvajalno sredstvo z dobrim uspehom. ELSA-RIBJE OLJE krepí slabe otroke in odrasle. ■

Za lahne poletne obleke

za gospode in dame se kupi prav ugodno: lister, platno, tiskanine, cefir, etamin in sploh vse manufakturno blago pri tvrdki

FRANC CROBATH, d. z o. z. v Kranju.

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

da moram jaz zanj poravnati dolg. Zakaj ste ga pustili oditi?»

Natakar: «Jaz sem mislil, da je vaš prijatelj, ker je vzel tudi vašo suknjo in vaš dežnik.»

J. Stjepušin

SISAK

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila.

Prve novosti pomladnega in letnega blaga

Prepričajte se pred nakupom

da se dobi dobro in trpežno blago za moške in ženske obleke, kakor tudi vse druge potrebščine (samo češki izdelek)

pri

ČEŠNIKO
Ljubljana, Lingarjeva ulica
Opozorjam neveste in ženine pri nakupu opreme (bališča), šivilje in krojačel
Cene znatno padle!
Postrežba poštoma in dobra

Svilene rute in kerpe

Lastni izdelek odev - Konjski koci

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

najugodnejše.

Vezane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poročstvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.